

gat a E. S., per far un *sot*, e per una mortaisa al dit *sot*, en que està plantada la crotz mäger, dins la buada on estan las relíquias» en un ms. conservat a l'arxiu de la catedral de Carcassona, p. p. *Mém. Soc. Arts et Sci. de Carc.* II (1859), 332.24, ms. datat de 1417-50, però la llengua sembla més aviat del S. XIV.

Queda, doncs, descartat que el *sot* occità i cat. pugui venir del ll. SALTUS 'bosc'; sense tenir notícia del mot occità, ja per la fonètica i el significat cat. va descartar també aquesta etimologia M-Lübke: ni el *REW*¹, 7553, ni Diez, *Wb.*, 489, no havien prestat atenció al mot català, però davant la noteta d'AMALCOVER en el *REW*², tingué la fantàstica idea de fer-lo venir de SALRUS 'acció de saltar' (n.º 7554) sota el pre-*text* que *sot* vol dir 'gorga', 'bassal d'aigua' («tümpel, pfütze, lache»), si bé amb o per contaminació de CLOT; badada semàntica enorme (explicable pel far-rago d'AMALCOVER) que ens eximeix de refutar-ho (no hauria fet una enormitat tan gran si hagués dit que *sot* era *clot* alterat per algun dels seus absurs encreuaments, com ara SUBTRUS, però no ens cansem en tals desvaris).

Em vaig refermar en la mateixa posició en una noteta afegida a SOTO del DCEC (en proves des de 1953, publ. 1957), on apuntant evidentment a un origen pre-romà, hi afegia la prova de l'«it. dial. *zuottu* etc.». L'amiguet JHubschmid enfilant-s'hi (sense citar-me) va publicar-ho en *Pyr.-wörter vorroman. Ursprungs*, 35-36, afirmant l'origen pre-romà, concretant la parentela italiana i afegint-n'hi; se'n pot treure algun detall útil, si bé com sempre fa l'efecte que hi posa detalls mancats de crítica i sense atendre a la versemblança geogràfica; fins i tot Bouda (que tant coixeja d'aquest mateix peu) va reptar-lo (*Euskera* 1, 124-5) amb la rebaixa segura del basc *zotaska* «sil·lon ---», *zotazal* «motte de terre», que no contenen cap arrel *zot-* sinó *zo-* 'llaurar' més *aska* «sil·lon» i *azal* «écorce», units per l'element *-t-* que s'intercala en aqueixa mena de compostos bascos!²

Concretem, doncs, aquesta àrea italiana dialectal, que en efecte és important. Apareix en aquell país en regions diverses, donant la impressió d'un continent submergit o d'una muntanyola colgada per les aigües d'un pantà o tolla, de la qual emergeixen ací i allà moltes puntes o seques. Comença en el Piemont: «*sòt*: specie di buca che i ragazzi di contado fanno ne' prati eo altrove per divertirsi al giuoco detto in plü luoghi *neüsa*; buca, pozzetta o fossetta; piccolo cavv o scaturatura fatta nel terreno; *fe un sòt* o un *pertus ant l'agua* affaticarsi senza frutto; *sòt del massele* fossetta che si fa nelle göte nel ridere» (Sant' Albino, *Diz. Piemontese*); Attilio Levi, *Le palatali piem.* (1918), p. 13, diu que en el Piemont és en uns llocs *çot* i en altres *sot*, i Bertoni li observa que el problema que presenta el mot és més vast i complex que no creu Levi (*ARom.* II, 412): deu alludir ja a l'existència del mot en les altres regions.

En efecte el retrobem ja prop de la costa lligur en dos punts del mapa «valle» de l'AIS de Jud i Jaberg (428), *çétu* a Airole prop de Ventimiglia (p. 190) i

tsòtu a Sassello en la carena entre Alessandria i Savona (p. 177); d'altra banda en alguns punts de Sicília (Baucina, prop de Palerm, p. 824) en el mateix mapa, i a Sperlinga (prop de Catània i Nicòsia, p. 836) apareix en la mateixa forma tipus *tsotta*, *-ttu*, en el mapa *con-cimaia* ('femer', n.º 1178) i en el mapa *trogolo del porcile* ('obi dels porcs', n.º 1182); també hi ha sic. *tsyòttu* en el mapa *avvallamento* i *tsòtta* «piccola fossa» en el mapa *pozzànghera* ('bassal'). Rohlfs confirma a Sicília i més al Nord: calabrés merid. *tsòtta* «buco in cui si piantano patate ---», sic. central *tsuòttu* «buco in cui si piantano diversi chicchi di fave, fagioli ecc.», sic. sept. *tsyòttu* 'clotada', sic. occid. *tsòtta* 'gorg' («talmulde», «tümpel»), *ZRPb.* XLVI, 1926, 151.

Encara que a penes res en tot això hi ha d'aigua ni humitat, Rohlfs proposà una etimologia àrbiga a base d'això (que és d'on deu haver sortit aquell fantàstic TSOtto 'aigua' que hem denunciat més amunt): seria un àr. *saft* que ell defineix «pfütze, wasserpfehl». Com s'ho engipona fonèticament per fer venir d'un diftong àrbig *au* un diftong *uo*, *úə* del sicilià és ja ben incompreensible, i tampoc *ts* no és el resultat normal d'una *s* àrbiga.

D'altra banda aqueixa en àrab, és una paraula que a penes existeix, almenys no n'hi ha cap notícia en àrab vulgar ni en el medieval o modern d'Occident: les úniques notícies vénen de dos o tres diccionaris de l'àrab oriental: Zamašarí (c. 1145) i Firuzabadí (fi S. XIV) (dels quals ho pot copiar el Tağ al-*Arús* també oriental): de llurs definicions «remaining portion of water», «pool left by a torrent» (Lane, 1167b 28), entremig d'una dotzena d'accs. varies del mateix mot, deduïm que no es tracta sinó d'una aplicació especial del significat general, antic i radical de *sauf* que és 'porció' («anteil» en l'àrab corànic); res d'això en el *Suppl.* de Dozy (I, 702b) ni en les fonts hispàniques i magrebines que he consultat.

Es clar que Rohlfs (seguit per Alessio) es deixà seduir per l'àrea del mot al S. de Calàbria i Sicília. Sembla que Schmoll en el seu llibre fonamental sobre el substrat pre-romà de Sicília veu indicis pre-romans del mot, no sé si gaire segurs ni ben objectius, en tot cas rebutja l'etimologia àrbiga de Rohlfs (*Die vorgriechische Sprachen Siziliens*, 109). En tot cas hi ha dades medievals i ben antigues a Ligúria que acaben d'eliminar-la. És el cas que Rossi en el seu *Gloss. Medievale Ligure* (p. 93) dona els medievals *sota* i *zota* definits «fosso» i citant la frase del *Statuta Diani* d'una disposició titulada «De fossatis et *sotis* non faciendis in viis publicis». Es tracta d'una instructiva col·lecció d'estatuts de c. al S. XIII; també APagliaro (*ARom.* XVIII, 1934, 358n.1) rebutja, doncs, l'etimologia àrbiga de Rohlfs, citant de Rossi «nemo faciat *zotam* vel *fossatum* in viis publicis» (p. 107), i en les formes *chiota* i *chiotus* a la p. 37.

En conclusió la base TSOtto/TSOtta i l'origen pre-romà em semblen assegurats, amb el significat de 'clot', 'forat a terra', 'fondal', 'solc': res d'aigua, per més que també se n'hi pugui ficar en un clot, però no és cosa guiadora: perquè en arena o terra, aviat es xuclarà, i